

MAC MMM
OVER DE M

Van alle letters die kinderen moeten leren is de m de letter die het meest tot de verbeelding spreekt. Dat komt omdat de klank meteen gekoppeld kan worden aan de gedachte aan lekker eten. Als iets erg lekker is, dan zeggen we: m. De bedenker van het logo van restaurantketen McDonald's heeft hier bewust of onbewust handig op ingespeeld. De kracht en tevens de didactische waarde van dit logo is dat de letter altijd hoog op een paal staat en dat het van beide kanten (voor- én achterkant) goed leesbaar is: de beide poortjes vormen samen onmiskenbaar de letter m. Geen twijfel mogelijk. Niemand komt op het idee deze letter als E of W te benoemen: omkeringen die in de fase van het aanvankelijk leesonderwijs nog wel eens voorkomen bij de m.

Maar niet iedereen past de didactische principes van het op de juiste wijze tonen van de letters zo perfect aan als McDonald's.

Neem nu Sesamstraat. Dit is hét tv-programma waar kinderen in de leeftijd van het leren lezen dagelijks naar kijken. Gisteren zag ik een aflevering waarin het onder andere ging om de letter m. Er zat een vrouw met een boek op schoot. Vier kleuters stonden om haar heen. Het boek lag open bij een pagina met allemaal lekkere dingen en een grote letter m. Er werd een relatie gelegd tussen lekker eten en wat je dan zegt: m. De letter was een hoofdletter en de vrouw zei dan ook EM. De kinderen die links en rechts van het boek stonden maakten het gebaar van 'lekker' terwijl ze keken naar de (vanuit hun positie) gekantelde M. Het televisiebeeld toonde ons als kijkers het open boek met de letter m op de kop: als een w dus. De voorlezende vrouw was de enige die de letter in de juiste positie waarnam. Dit soort Sesamstraatbeelden komt regelmatig voor.

Niet zo muggenziften, zeg ik tegen mezelf als ik iets dergelijks zie op televisie. Maar tegelijkertijd denk ik dan toch aan al die foam- en legoletters en vele letterdobbelen waardoor de kinderen dagelijks geconfronteerd worden met letters die alle kanten op staan. Geen wonder dat de Nederlandse kinderen in de OESO-rapporten zo slecht op lezen scoren.

Hoe zou dat in Finland zijn? Daar leren de kinderen sneller en beter lezen dan bij ons. Ja, ik geef toe, de Finse taal is wel meer klankzuiver en daardoor gemakkelijker te leren lezen dan de onze. Maar de leesproblemen van de Nederlandse kinderen openbaren

zich al in de periode dat ze nog met klankzuivere woorden bezig zijn. Dat geeft dus te denken!

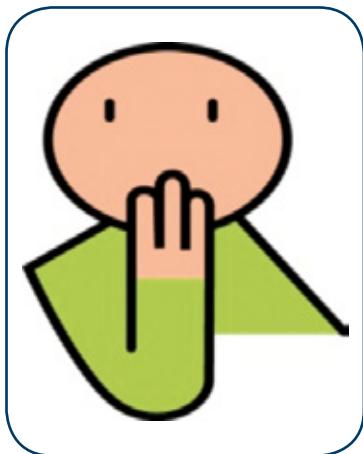
Vóór en tijdens deze periode zouden we dus juist moeten verbieden dat kinderen met letters spelen alsof het blokken zijn die je van alle kanten kunt bekijken. We zouden moeten proberen te voorkomen dat letters van de zijkant of ondersteboven bekeken worden.

En dus zie ik in mijn dromen alleen nog Sesamstraatuitzendingen waarin de letters voor de kijkertjes in de goede positie staan. Dat kan eenvoudig door de camera achter de lezende vrouw te plaatsen, dus alsof de kijkende kleuters over de schouder mee kijken in het boek.

En hoe moet dat dan met de kindertjes die links en rechts van het boek staan? Ja, dat is een goede vraag. Die moeten we maar eens aan de Sesamstraatmakers voorleggen.

Dat de vrouw de letter met de hoofdletternaam benoemde is begrijpelijk, want het betrof in dit geval ook de hoofdletter M. Op zich dus correct, maar of het didactisch gezien handig is dit te doen in de periode van het aanvankelijke leesproces, is een discussie die ik ook wel graag eens op tafel zou willen leggen.

De letter m geeft afgezien van het gevaar van omkering zoals hierboven beschreven, nauwelijks problemen. Deze letter staat altijd duidelijk op zichzelf en bevindt zich nooit in een lastige klankgroep zoals de n (ng, nk) of de w (uw). De letter is makkelijk aan te leren met het klankgebaar van Borel Maissonny, waarbij met 3 vingers (de poten van de m) de mond wordt afgesloten zodat je geen ander geluid kunt produceren dan de m. Dit is zo duidelijk dat het eigenlijk niet mis kan gaan. Maar is dit ook zo? Je moet de vingers wel eerst symbolisch in iets lekkers dopen om deze letter vanuit het gebaar in de juiste positie te kunnen zien. Dus is de methodiek van de klankgebaren dan ook aan verbetering toe?

Al met al kom ik tot de conclusie dat we McDonald's dankbaar moeten zijn voor zijn veilige onomkeerbare m op die hoge paal. Daar kunnen we wat mee! Er zijn talloze woorden die met een m beginnen, dus het is makkelijk om groepen te maken van woorden die met een m beginnen (maan, mes, map) of eindigen (raam, riem, duim). Speelse leesstof voor groep 2 en begin groep 3. Een heerlijke startletter dus om toe te passen in eenvoudige pictozinnen waarmee kleuters het schrift ontdekken en daarbij meteen het letterschrift integreren. Dat kan op verschillende niveaus, van pictotekst met alleen de letter m tot drieklankwoorden waarin de letter m voorkomt.